

Anbudet

Eskilstuna - Strängnäs
Släktforskarförening
20 år

Informationsblad för Eskilstuna - Strängnäs släktforskarförening Nr. 1 år 2001

Det började med ordentlig genomläsning av kataloger.....

Sedan genomgång, diskussion och beslut i styrelsen.

Därefter en vända till Västerås och IKEA, men där fanns inte allting vi skulle ha.

Därför blev det Stockholm och IKEA vid Kungens kurva.

Och sedan till Eskilstuna och föreningslokalen med fullt lass, (tur att det finns rymliga bilar).

forts. på sidorna 10 - 11.

Glöm inte vårt årsmöte den 10/3 i Studieförbundet/Vuxenskolans lokaler kl 13.00 med åtföljande intressant föredrag.

Se ytterligare information på sidorna 4 och 5.

Vi har fått tillökning i form av att vår förening har hyrt rummet som ligger intill vårt nuvarande rum i vår föreningslokal. Det kommer att göras, eller har gjorts i ordning för kommande verksamhet när du läser detta.

Anbudet

ESSF Adress:

Eskilstuna - Strängnäs
Släktforskarförening
Box 85
631 02 ESKILSTUNA

Postgiro:

73 81 41-1

Medlemsavgifter 2001

Fullbetalande	125.- / år
Familjemedlem	25.- / år
Medlemskap för ungdom upp till 23 år	25.- / år

Avgift för ny medlem som betalas in till föreningen mellan den 1/10 och 31/12 ger fullt medlemsskap även på följande år.

Redaktion

Redaktör och ansvarig utgivare:

Arne Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 42 64 10
Fax 016 - 42 64 10
Mobil 070 - 588 06 10
E-post arne@caritakonsult.se

Adressändring

Skickas till Kassören!!

Eftertryck eller citat

Får gärna göras ur Anbudet under förutsättning att källan och författare anges.

Anbudet ges ut 4 ggr. per år i ca 350 ex och framställs och kopieras hos:
Carita Konsult & Service i Eskilstuna
Tfn 016 - 42 64 10

Busslinjer

Enligt uppgift så går följande bussar till Mälarsjukhuset: (Från Strängnäs nr 720),
Servicelinjen, 101, 122 och 127 i Eskilstuna

Styrelse 2000

Ordförande:

Arne Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 42 64 10
Fax 016 - 42 64 10
Mobil 070 - 588 06 10
E-post: arne@caritakonsult.se

Vice Ordförande:

Kajsa Nilsson
Lundvägen 3
645 32 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 120 01
Fax 0152 - 120 01

Sekreterare:

Anita Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 42 64 10
Fax 016 - 42 64 10
E-post: anita@caritakonsult.se

Kassör:

Margareta Gustafsson
Åkerövägen 6
633 47 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 13 11 80
Fax 016 - 14 71 00
E-post: m.gson@sverige.nu

Manus och utgivningsdagar för Anbudet 2001

Sista manusdag,	Utgivningsdag
Nr 1 -"- 15/1	-"- 12/2
Nr 2 -"- 9/4	-"- 3/5
Nr 3 -"- 27/8	-"- 17/9
Nr 4 -"- 12/11	-"- 3/12

Parkeringsplats för bil

Finns på baksidan av Administrationsbyggnaden. Kör in första vägen till vänster efter kurvan uppe vid sjukhuset så har du parkeringsplatsen till vänster (på baksidan av huset).

Övriga styrelsemedlemmar:

Margareta Bergqvist
Vandrarvägen 19
645 32 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 126 36
E-post: margareta.bergqvist@strangnas.se

Kjell Ivarsson

Östra Storgatan 12
633 42 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 12 35 91
E-post: kjell.ivarsson@mbox304.swipnet.se

Sonja Jönsson

Gräsgatan 40
645 40 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 139 40
Fax 0152 - 139 40
E-post: bj13940@swipnet.se

Sven Kullman

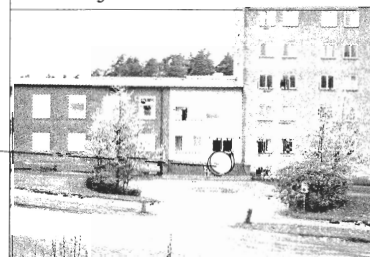
Thulegatan 9 B
633 58 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 12 62 87
E-post: smedcomp@eskilstuna.mail.telia.com

Karl-Inge Karlberg

Mellanvägen 35
633 69 SKOGSTORP
Tfn 016 - 252 57
E-post: beirut@mbox301.swipnet.se

Ringklocka

Knappen sitter till vänster om innerdörren. När lokalen är öppen för medlemsträff så skall du ringa på klockan så kommer någon och öppnar för dig. Adressen till lokalen är Kungsladugårdsgatan 2 vid Mälarsjukhuset.

Ja, så var det då dags för ytterligare ett nummer av vårt informationsblad, det första år 2001. Nu tvistar tydligen de lärde om det är nu som det är milleniumskifte eller ej, men det får dom så gärna göra. Vi har ju fullt upp ändå utan att behöva bry våra arma hjärnor med detta.

Fullt upp ja, det blev det även efter det att vår utställning på biblioteket var klar, nedriven och delvis överflyttad till Strängnäs.

Vi fick ju in en massa intresseanmälningar till våra nybörjarkurser och det blev en hel del arbete med att sända ut förfrågningar vilka dagar som man var intresserad av att gå och vilka tidpunkter som passar för var och en.

Det var verkligen spännande när alla breven med frakterade svarskuvert var lagda på lådan, (nja, egentligen så lämnades dom in på posten).

Skulle det komma in några svar över huvudtaget eller hade vi tagit oss vatten över huvudet och var ute på hal is och hade vi bitit oss i tummen???

Det gick några dagar och så började svaren strömma in, det ena brevet efter det andra med märkningen "kursanmälan" petades ner i vår brevlåda av vår el-bilåkande brevutkörare.

Ja jag funderar på om man kan kalla dom för brevbärare här ute i "förorterna" när dom åker i de här små korvkioskerna på fyra hjul och petar ner breven i lådan ute vid gatan, men det kanske är ovidkommande.

Efterhand så började uppställningen i datorn fyllas med datum, klockslag och namn, adresser och telefonnr.

Nu skulle listan sorteras och läggas upp i lämpliga kurstillfällen efter önskemålen som var insända.

Jag försökte få datorn att sortera enligt dagar och tider, men den klarade inte av mina krav, (eller om det var jag som inte klarade av att förse datorn med tillräcklig information om vad det var jag ville att den skulle göra)!

Det var bara att lägga upp alla lappar som kommit i retur, på ett lämpligt bord och börja att sortera enligt de prioriteringar som var och en hade satt upp.

Nu började det bli lite fundersamt, vi i cirkelledarkursen hade ju satt upp våra krav på hur kurserna skulle vara besatta, d.v.s hur många elever varje kurs skulle få bestå av.

Det skulle inte få vara fler än nio elever i varje kurs eftersom det gäller att kunna ge varje elev bästa möjliga assistans och uppmärksamhet. Dessutom så har vi köpt in kursmaterial för tre arbetsgrupper som då kommer att bestå av tre elever.

Alltså skulle varje cirkel bestå av max nio personer och då gällde det att passa in vars och ens önskemål efter bästa förmåga.

De allra flesta av de svar vi fick in kunde vi lägga in enligt deras första prioritering och efter några telefonsamtal och tillägg så har nu kursupplägget börjat ta form.

Det här med kursverksamheten gör också att vår lokal kommer att bli mycket flitigt utnyttjad under våren

eftersom vi kommer att ha folk där: Måndag, Tisdag, Onsdag, Torsdag, Lördag och Söndag.

Ja du läser rätt, även Lördag och Söndag kommer vi under en tid att ha kursverksamhet i lokalen eftersom det finns ett antal människor som jobbar på ett sådant sätt att det är den enda tid som man kan sätta av för att gå kurs och eftersom våra cirkelledare har visat ett otroligt flexibelt och stort intresse för att ro detta evenemang i land så fixar det sig också.

För att ytterligare öka trivseln och möjligheterna i lokalen så har styrelsen beslutat att hyra även rummet bredvid vår ordinarie lokal och tack vare stort tillmötesgående från vår hyresvärd så har vi fått samma kvadratmetershyra som vi har tidigare vilket gör att vi anser oss att klara av det hela inom den budget som styrelsen kommer att presentera på årsmötet.

Vi lade ju fram ett budgetförslag på vårt höstmöte som underlag för fastställande av årets medlemsavgifter. Nu kommer vi med ett reviderat förslag till årsmötet, det är bland annat kursverksamheten som gör att vi vill visa lite andra siffror.

Och apropå trivsel i lokalen så har styrelsen också beslutat att köpa in lite nya möbler. Det tillsammans med att vi har fått gardiner och bord etc. till det nya rummet gör att vi har fått betydligt högre standard och effektivare arbetsplatser.

Vi har också skaffat ett ställ på hjul till våra mikrokortläsare så att de står uppställda till höger innanför dörren och är lätta att köra in i det nya rummet som vi har räknat med ska vara ett "tyst rum" där man kan sitta och studera mikrokort eller kopior av kyrkböckerna i lugn och ro.

Och apropå studera så har vi fått upp ny belysning i taket, vi har fått en laserskrivare till en av datorerna, vi har fått nya CD-skivor och vi hoppas på att vi får besök av dig och och många andra till vår gemensamma lokal. Välkommen önskar

Anne Carlsson.

Kallelse till Årsmöte den 10/3 kl 13.00!

Härmed inbjuds föreningens alla medlemmar till årsmöte i Studieförbundet Vuxenskolas lokaler på Kungsgatan 10, 1 tr.

Som vanligt vill vi ha in din anmälan till sekreteraren för att vi ska kunna se till att det finns plats och fika till alla som kommer, ring/faxa till Anita på tfn **016 - 42 64 10** eller E-mail **anita@caritakonsult.se** och anmäl senast den 6/3.

Välkommen

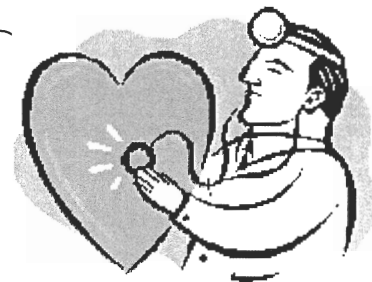
Dagordning

1. Årsmötet öppnas.
2. Val av funktionärer för årsmötet.
 - a) Ordförande för mötet.
 - b) Sekreterare för mötet.
 - c) Ev. övriga funktionärer.
3. Val av två st. protokollsjusterare tillika rösträknare.
4. Godkännande av dagordningen.
5. Årsmötets stadgeenliga utlysande.
6. Föredragning av verksamhetsberättelsen för år 2000.
7. Fastställande av balans- och resultaträkning för år 2000.
8. Föredragning av revisionsberättelsen för år 2000.
9. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för verksamhetsåret 2000.
10. Val av funktionärer för kommande verksamhetsår.
 - a) Val av Ordförande.
 - b) Val av fyra styrelseledamöter på två år (följande styrelsemedlemmars mandatperiod utgår: Margareta Bergkvist, Margareta Gustafsson, Sonja Jönsson och Kajsa Nilsson). Följande styrelsemedlemmar har ett år kvar av sin mandatperiod: (Anita Carlsson, Karl-Inge Karlberg, Kjell Ivarsson och Sven Kullman).
 - c) Val av två revisorer för 1 år (revisorer för år 2000 har varit Torsten Cederblad och Ulla Rettler.
11. Val av kontaktperson avseende Eskilstuna Stadsbibliotek (under år 2000 har Margareta Arendt varit vår kontakt med biblioteket).
12. Val av kontaktperson med Strängnäs bibliotek (under år 2000 har Margareta Bergqvist varit vår kontakt med biblioteket).
13. Val av valberedning, två personer, varav en sammankallande (under år 2000 har Lars Henning och Siw Pettersén innehaft posterna med Lars Henning som sammankallande).
14. Behandling av inlämnade motioner och förslag.
15. Fastställande av budget, investeringar och handlingsprogram för 2001.
16. Fastställande av årsavgift för år 2002.
17. Rapport om pågående verksamheter.
18. Övriga frågor.
19. Årsmötet avslutas.

Om Sot och Bot i gången tid!

Vår egen medlem Marie-Louise Nanryd berättar om sjukdomar och botemedel i det förflutna.

Efter årsmötet får vi höra ett intressant föredrag om hur det var förr i tiden med hälsan och kanske också om kärleken!

Vårens aktiviteter 2001

Föreningslokalen i Eskilstuna är öppen:

Vi försöker alltid ha gott kaffe o speciellt gott varmvatten till Te, fikabröd eller kakor tillgängligt till självkostnadspris.

Vecka	Dag	Dat.	Tid
7	Tis.	13/2	kl. 18.00 - 20.00
7	Lör.	17/2	kl. 10.00 - 13.00
8	Tis.	20/2	kl. 9.00 - 12.00
9	Tis.	27/2	kl. 18.00 - 20.00
9	Lör.	3/3	kl. 10.00 - 13.00
10	Tis.	6/3	kl. 9.00 - 12.00
10	Lör.	10/3	Årsmöte
11	Tis.	13/3	kl. 18.00 - 20.00
11	Lör.	17/3	kl. 10.00 - 13.00
12	Tis.	20/3	kl. 9.00 - 12.00
13	Tis.	27/3	kl. 18.00 - 20.00
13	Lör.	31/3	kl. 10.00 - 13.00
14	Tis.	3/4	kl. 9.00 - 12.00
16	Tis.	17/4	kl. 18.00 - 20.00
16	Lör.	21/4	kl. 10.00 - 13.00
16	Lör.	21/4	Regional sam- arbetsträff i Strängnäs
17	Tis.	24/4	kl. 9.00 - 12.00
18	Lör.	5/5	kl. 10.00 - 13.00

Avslutning. Öppet hus.

Föreningsträffar på Biblioteket i Strängnäs

Vecka Dag Dat. Tid

6 - 7

Utställningen:
Nyckeln till släktens historia
-SLÄKTFORSKNING-
visas på Strängnäs Bibliotek.

6 Ons. 7/2 kl. 19.00 Ulla-Britt Önnestam med anor i Långarydssläkten kommer och berättar om Internet som möjlighet till kontakt och kommunikation mellan släktforskare.

11 Ons. 14/3 kl. 19.00 Program ej fastlagt ännu.

16 Ons. 18/4 kl. 19.00 Program ej fastlagt ännu.

Tider och program för träffarna i Strängnäs kommer att annonseras under föreningsnytt i lokaltidningarna.

Planerade resor

Arninge

Onsdag den 28 Februari

Avresa från Eskilstuna teater kl 13.00 och från Strängnäs Bibliotek: Grusplanen nedanför Biblioteket kl 13.30

Pris 250;- per person

Ett fåtal platser kvar, kontakta sekreteraren på tfn 016 - 42 64 10 om du vill följa med.

Vi hyr hela forskarsalen och där finns möjlighet att leta i vissa uppgifter fram till 1949. Ta med egen fikakorg och mycket tålamod!

Tryckfelsnisse beklagar

Men det blev lite fel i förra numret av Anbudet, på namnet på gården i Kajsa Nilssons artikel om sommarfynden! Gården som Kajsa skrev om heter Eliasgården och inte Ekåsgården som jag råkade plita ner.

Rätt namn är alltså Eliasgården.

Om skolan för folket förr.

Under 1800-talet utgavs en serie häften med namnet "Läsning för folket". De var tryckta med den då rådande så kallade tyska stilen eller frakturstil, som den också kallades. Utgivare var "Sällskapet för nyttiga kunskapers spridande".

Ur 8:e bandet, 3:e häftet, årgång 46, tryckt i Stockholm 1876 hos P. A. Norstedt och Söner har jag hämtat nedanstående historia.

Jag har tagit mej friheten att ändra till nutida stavning.

En svensk folkskola för sjuttio år sedan.

(Skrivet före 1876, se ovan).

"En av våra mest erfarne skolmän har i ett nyligen utgivet arbete lämnat följande livliga bild av en folkskola i slutet av sjutton- och början av adertonhundratalet.

Sedan författaren erinrat därom att folkundervisningen den tiden mest besörjdes av gamla gummor, avskedade soldater och dylika personer utan all bildning, plan eller metod vid undervisningen, fortsätter han: Barnen springa mellan stenar och enbuskar och sätta sig i sanden, ty det är midagslov.

Omkring klockan halv två öppnar gumman sin dörr och ropar. Somliga

barn komma rusande in i stugan, så att stolar och säten ramla för deras anlopp, andra komma dåsande, släpande benen efter sig.

Äntligen äro de flesta inne. Ett sitter på potatisgrytan vid dörren. Sju sitta på träsoffan så hopklämda, att den ytterstas minsta rörelse kännes genom hela raden. Åtta sitta, hur de kunna i den väggfasta sängen. Ett par gossar skriva kråkfötter vid bordet och fyra abcdarier sitta på pallar på ömse sidor om läsmor med stora pekpinnar i handen.

Alla läsa högt, somliga stava, andra läsa utanläxor utan att gumman kan se efter så noga, men flit härskar dock överallt, ty gumman är rask i sin skola, och allmogens barn äro i allmänhet väl tilltuktade och ej mycket okunniga, om de ej blivit skadade genom dålig skoltukt.

Gumman sysselsätter sig med abcdarierna, ty hon gör sej en ära av att få barnen ur "abc-boken och i katekesen och psalmboken". Detta går vanligen mycket fortare än efter Lancaster-metoden. Huru fort innanläsningen blir säker kan ej så noga avgöras. För en stor del går det ej på tjugu, trettio år.

Skoltukten är vanligen mild. Med käx (tjat, omtagning) och kvasten uträttas det mesta. Den brottslige får stå i kvastens ställe, får hålla i kvasten och får aga medelst några ur kvasten uttryckte kvistar.

Barnen lära katekesens frågor och svar vanligen ganska fort och väl utantill, men de göras aldrig uppmärksamma på innehållet. Gumman är flitig. Hennes skola varar vanligen 9 å 10 timmar om dagen, när årstiden så tillåter. Det är ock för henne nödvändigt, ty

allmogen av vilken hon beror, vill ej betala skolpengar för många månader, då det ej tjänar till annat, än att barnen "må få stafven i sig". (lära sej stava och läsa).

Skolkning förekommer sällan, ty far och mor hålla nog barnet till att taga ut valuta för deras penningar. Med få undantag, slutar författaren, voro vad plan, metod och ordning angår, de flesta byskolor ungefärligen lika med ovan skildrade normalskola, vars bild är tecknad fullkomligt efter naturen." Den erfarne skolman, som skrivit det arbete, ur vilket ovanstående är ett utdrag ur, hette
D. E. L. Dahm.

Med abcdarier menas barn, som håller på att lära sej att läsa efter alfabetet.

Lancasterskolan var en skolform, där äldre duktiga elever, under lärarens inseende fick undervisa grupper av yngre.

För oss släktforskare kan det vara intressant att läsa en sådan här skildring av hur det gick till när allmogens barn för tvåhundra år sen gick i skola. Det fanns då ingen tvingande skyldighet för församlingarna att inrätta skolor. Men barn och även vuxna undervisades på olika sätt i konsten att läsa. Som lärare anställdes läskunniga personer utan annan utbildning.

Det var inte ovanligt, att pensionerade soldater eller halta eller lytta antogs som lärare.

Redan på 1500-talet inrättades så kallade barnaskolor. Mot slutet av 1600-talet fanns uppemot 50 st.

Många grundades och uppehölls genom donationer. I huvudsak berodde det på församlingarnas fria vilja att skolor upprättades och underhölls med krono- och kyrkotonde.

I 1686 års kyrkolag föreskrevs, att kyrkoherdarna i socknarna skulle vara angelägna om, att ungdomen lärde sej läsa i bok och förstå kristendomsstyckena väl. Kapellan och Klockare

Fortsättning på sidan 7

Fortsättning från sidan 6

skulle tillhållas, att undervisa barnen att läsa i bok.

Varje sön- och helgdag skulle församlingen rotevis förhöras på katekesens innehåll. För att få gifta sej måste man klara katekesförhøret. Den 12: januari 1726 utfärdade Kungl. Majestät ett plakat med föreskrift om husförhör. Vi släktforskare är tacksamma för det, för det ger oss möjlighet att söka anor i husförhörlängderna, där församlingsborna förtecknades.

I den ovan citerade berättelsen kallas lärarinnan "gumman" och "läsmor". Det tyder på, att hon var en äldre kvinna. I andra fall har jag sett benämningen "läspiga". Det kan då vara en yngre person.

Lågon lärarutbildning för folk- och småskollärare fanns inte förrän efter 1842, då man i riksdagen godkände principen om obligatorisk folkskoleundervisning. I den fastslogs, att i varje församling skulle finnas minst en, helst fast, skola med vederbörligen godkänd lärare.

Skolläraren skulle få en viss fastställd minimilön jämte bostad och andra naturaförmåner (t.ex. vedbrand och köfoder).

Enligt 1842 års folkskolestadga skulle församlingarna stå för omkostnaderna för skolväsendet. Medellösa församlingar kunde få mindre understöd av statsmedel.

Det tog lång tid, innan den svenska folkskolan var helt genomförd i hela landet.

Själv tillbringade jag tre läsår i en D:3-skola dvs. Mindre Folkskola i en by i Norrbotten.

I vårt klassrum undervisades tre klasser om 20-25 barn. Skolsalen värmdes upp med en vedkamin.

Förstugan, där vi hängde våra ytterkläder var kall. Utedass som i alla andra skolor. I huset fanns bostad för vår lärarinna. Den bestod av ett rum och kök med järnspis. I rummet hade lärarinnan sin symaskin. Där hade vi

flickor textilsløjd och det var roligt, för ofta bjöd frøken på mjølk och bulle. Pojkarna hade ingen trøsløjd. Till det fanns ingen lokal.

Gymnastik det hade vi i skolsalen eller ute, då väderet tillät. Gymnastiksalar var ett okänt begrepp i hela kommunen.

Trots till synes primitiva anordningar, var det en fin skoltid.

Vi barn fick lära oss att samarbeta och hjälpa varandra på ett helt naturligt sätt. Och jag tror att vi lärde oss minst lika mycket, som i andra skolformer.

Och det var roligt att gå i skolan!

Kajsa Nilsson

Tidningsutbyte

Under hösten har vi fått ökat tidningsutbyte med följande föreningar:

Föreningsnamn:

Ockelbo Släktforskarförening
Malmö Släktforskarförening

Tidningens namn:

Nya Släktaled
AnGripen

Ny CD- skiva

Amerikanska Dödskivan 1937 - 1998 finns nu installerad på en av våra datorer.

Med anledning av detta med CD-skivor så vill jag påpeka att om ska du använda någon CD-skiva så måste du stoppa i CD-skivan i CD-läsaren eftersom hela registret ligger kvar på CD-skivan.

Av utrymmesskäl på hårddisken så installerar vi enbart den så kallade sökmotorn i datorn. **Så kom ihåg att du måste även använda CD-skivan.**

Anita Carlsson sekr.

Soldater bland anor-na?

I Eskilstuna stadsbiblioteks källare finns rullfilmer med generalmönsterrullor:

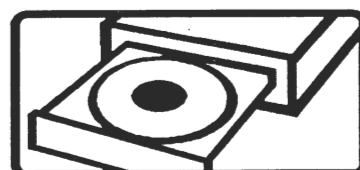
För: Södermanlands Regemente åren 1686 - 1883, för Livregementets grenadjärer 1793 - 1882 och för Livregementet till häst 1683 - 1791.

För båtsmanskompanierna i Södermanland finns rullor för spridda år mellan 1724 - 1874.

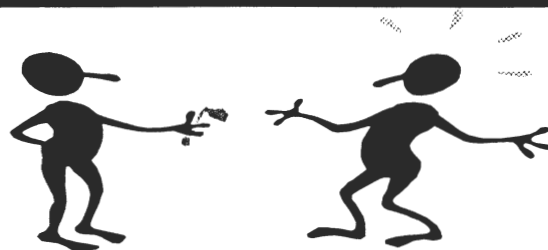
Vidare finns meritförteckningar för Södermanlands Regemente åren 1751 - 1840.

I det blå häftet som heter Mikrofilmade Arkivhandlingar och som finns i det inre släktforskarrummet på biblioteket hittar man beteckningarna på de olika filmrullarna som sedan kan beställas hos personalen i utlåningsdisken.

Margareta Arendt

Nya Medlemmar:

Tina Stockenberg	Korpralsvägen 10	632 36	ESKILSTUNA	016 - 12 50 20
Gunilla o Håkan Sköldkvist	Terraza Kanaria 3313	ES-35120	ARGUINEGUIN	GRAN CANARIA
Lennart Karlsson	Måndalsvägen 10	633 69	SKOGSTORP	016 - 254 08
Ingvar Sjöberg	Svengrensgatan 24	632 27	ESKILSTUNA	016 - 51 32 04
Gun o Per-Olof Andersson	Vasbergsgatan 7	633 43	ESKILSTUNA	016 - 12 32 06
Gunnar Larsson	Prästgårdsvägen 21	633 70	HÅLLSTA	016 - 213 69
Bodil Oscarsson	Jören Vävaes Gata 1 A	633 41	ESKILSTUNA	016 - 51 82 13
Marie-Louise Edin	Tillskärarvägen 11	632 23	ESKILSTUNA	016 - 51 49 36
Martin Andersson	Klastorpsvägen 4	632 33	ESKILSTUNA	016 - 42 36 32
Ullastina o Tomas Victorin	Kungsvägen 55	633 49	ESKILSTUNA	016 - 13 18 05
Kerstin Persson	Djäknegatan 10	645 31	STRÄNGNÄS	0152 - 144 71
Anette Ericsson	Lutongatan 2	632 30	ESKILSTUNA	016 - 42 14 04
Ingemar Adolfsson	Bynäs vägen 10 C	632 36	ESKILSTUNA	016 - 42 09 19
Lars Karlsson	Hemmansvägen 17	632 36	ESKILSTUNA	016 - 42 03 18
Birgitta Wennerberg	Sanda, Sandvik	645 93	STRÄNGNÄS	0152 - 321 56
Bodil o Folke Sterner	Lillgatan 1	645 30	STRÄNGNÄS	0152 - 196 03
Aina o Arne Liljeholm	Albro Norrgård	635 13	ESKILSTUNA	016 - 290 34
Hans Andersson	Vesslevägen 2	635 11	ESKILSTUNA	016 - 35 61 74
Gunvor Davidsson	Bryggvägen 21	645 92	STRÄNGNÄS	0152 - 161 50
Birgitta Pettersson	Nygatan 31 A	632 20	ESKILSTUNA	016 - 12 21 51
Maj-Len Back	Glömsta gård	633 48	ESKILSTUNA	016 - 13 14 72
Tord Carnemar	Rödhakevägen 5 A	633 49	ESKILSTUNA	016 - 13 81 55
Ulla-Britt o Runar Karlström	Heljestrands gatan 4 C	633 44	ESKILSTUNA	016 - 51 42 72
Solweig Nilsson	Södra Brogatan 3	632 27	ESKILSTUNA	016 - 13 98 97
Britt Marie Johansson	Storgatan 59 D	644 31	TORSHÄLLA	016 - 34 40 04

I skrivande stund (den 6/2), har föreningen begåvats med alla dessa nya medlemmar som vi hälsar hjärtligt välkomna med en symbolisk blomma och hoppas att ni alla ska finna er väl tillrätta och att ni utnyttjar vår föreningslokal både för er egen forskning och för en trevlig samvaro med andra föreningsmedlemmar. Öppettiderna ser ni på sidan 5.

En liten, liten, liten pekpinne

På förekommen anledning vill vi påpeka att ordning och reda måste få råda i vår föreningslokal. Våra lokalvärdar har hittat fotostatkopior ur vårt arkiv som har "legat och drälat" ute i lokalen, alltså ej tillbakalagda på sin rätta plats. En uppmaning till alla som är i lokalen: lägg tillbaka det material som du lånar där det ska vara. Om du inte vet det så fråga den som för dagen är lokalvärd.

Vi har också börjat att källsortera, det innebär att vi har skaffat särskilda behållare för kompost, hård- respektive mjukplast och naturligtvis papper för sig. Hjälp oss att se till att var sak hamnar på sin plats även där, så bidrar vi alla till återvinningen på vårt sätt. Vi är ju alla intresserade av miljön eller hur?

Arne Carlsson ordf.

Hej alla släktforskare!

Skulle vilja bidra med en historia ur min släktforskning.

Jag har forskat på min mans sida. Deras släkt kom till Sverige 1626 från Belgien, ursprungsnamnet var De Manhay. Namnet har sedan ändrats till Manheij.

Släkten fanns i fem generationer vid Skeppsta bruk i Södermanland. Där arbetade dom som smeder.

En av dom var Gustav Manheij, född den 1/5 1804 i Gåsinge, han är då min mans Mormors, Farfars, Far.

Gustav var gift med Maria Christina Björk "född den 22/3 1797".

Dom fick tre barn:
Johanna Sophia den 28/10 1828,
Jacob Gustav den 19/2 1831,
Maria Stina den 26/1 1833.

Gustav var Mästersven vid Skeppsta, och fick 1829 en silversked för berömligt smide vid Skeppsta bruk.

25 år måste vara väldigt ungt för att få en sådan utmärkelse.

Gustav avled den 2/5 1836, 32 år och 1 dag, dödsorsak är ej angiven. Maria Christina Björk var endast 39 år när hon blev änka och ensam med tre små barn 8, 5 och 3år.

Sonen Jacob Gustav flyttar från Grönsö där han varit trädgårdsmästare till Haglet, Aspö socken 1875 (där vi nu bor).

När han flyttade hit hade han med sig hustrun Maria Louisa, sonen Jacob Gustav 11 år samt drängen Carl Fredrik Pettersson.

Maria Louisa är född den 12/12 1824 på Mörkö.

Jacob Gustav blev Fjärsman på Aspö, och avlider den 3/12 1915. Sonen blev så småningom Kronofjärsman. Jacob Gustav den yngre får en dotter den 13/8 1902 med Hushållerskan Eugenia Hult, dottern får namnet Hillevi Maria Manheij, (min mans Mormor).

Jacob Gustav den yngre avlider den 15/12 1947.

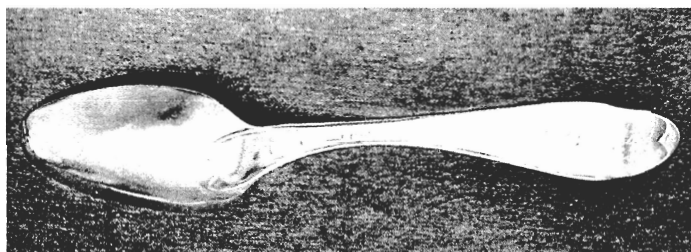
När Hillevi sedan gifter sig den 23/11 1919 med Valentin Jacobsson, dör släktnamnet ut. Den 23/5 1998 gifter jag och min man oss och vi tar tillbaka släktnamnet Manheij.

Nu kommer det märkliga (red. anm.)

1972 var Kjell min man 14 år, och gick här ute på åkern och det var nyplöjt, då fick han se något blankt som stack upp ur jorden, han böjde sig ner och grävde med fingrarna fram en silversked, som visar sig ha tillhört hans

mormors, farfars far. På skeden står det:

Till Mästersven G Manheij för berömligt smide vid Skeppsta Bruk 1829.

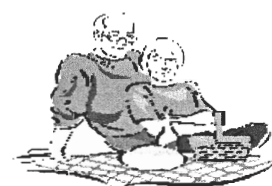

Skeden är 21 cm lång. Då har det gått 143 år från det att Gustav fick skeden tills Kjell hittade den och det är Gustavs sonsons, dotterdotters son som hittar den, visst är det lite märkligt.

Man kan ju undra hur länge den har legat i jorden eller hur den hamnade där, kan dom ha haft med sig den i en matsäckskorg och den har blivit kvar glömd?

Det får vi tyvärr aldrig veta.

Carina Manheij

Fortsättning på bil(d)-kavalkaden från första sidan

Tur att Kjell Ivarsson var på plats och hjälpte till att bära och montera.

En av kartongerna med stolstillbehör.

Som synes fullt lass.

Kjell i monteringsstagen.

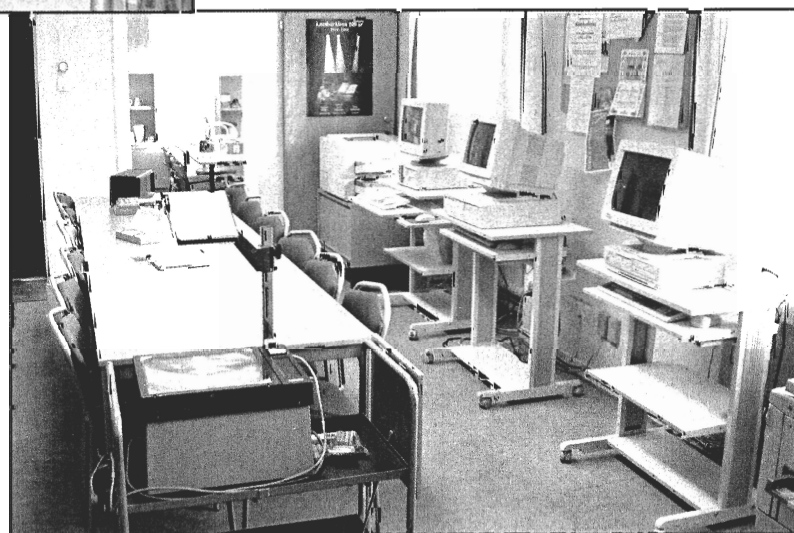
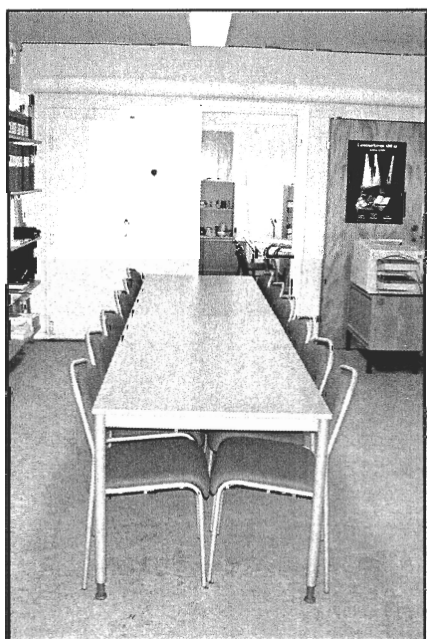

Eva lägger sin kvinnliga touch på inredningen!

Där ska väl skruven sitta och inte..... Stor diskussion mellan Karl-Inge, Kjell och så naturligtvis han med det långa pekfingret.

Resultatet blev väl inte så pjåkigt, eller hur?

Efterlysningar

Jag söker uppgifter om Skomakare August Lännstrand född 26/3 1844 i Strängnäs landsförsamling, dog 27/2 1926 i Strängnäs stad. Gift med Karolina Sofia Nilsson. Familjen bodde på Källgatan 6 i Strängnäs.
Irene Lennstrand
Olstorp Liden 1639
447 91 VÅRGÅRDA
Tel: 0322 - 62 31 57

Illman

Söker uppgifter om en släkt Illman som ev. ska ha kommit till Fagervik bruk i Ingå socken i Finland i slutet av 1600-talet eller början av 1700-talet.

Namnet Illman torde ha tagits först i Finland.

Personerna som undertecknad söker ursprunget till är:

Sven Henriksson f. 1689 och Kirstin Eriksdotter f. 1702 och Anders Henriksson f. ca 1700 & år 1733 i Fagervik med Anna Henriksdotter. f. 1707.

Troligen var Sven och Anders bröder? Finns även en brukskarl Hans Andersson f. 1706 som tog namnet Illman, okänt ursprung.

Kom de från Eskilstuna som en forskare säger, någon som vet?

Finns även folk i Fagervik på 1700-talet med efternamnet Lundblad som härstammar från Eskilstuna.

Vidare undrar jag om någon stött på en snickare Jonas Dahlberg med dotter i Eskilstunaområdet, invandrad dit från Fagervik i början av 1700-talet?

Bengt Wikström
Idvägen 6
22100 Mariehamn
Åland
M.v.h.
bengt.wikstrom54@hotmail.com

Jag har i min frus släkt spårat en anfa-der med namnet Per Ersson. Han gifte sig 1749 i Tumbo med med dottern till ägaren av Munkhammar Mellan-gård i Tumbo sn.

I vigselboken tolkar jag skriften så att Per Ersson skulle komma från Eckersta gård i Kloster. Enligt hfl. Tumbo skulle han vara född 1723.06.17.

Tyvärr saknas såväl husförhörlängd som födelsebok för Kloster för de aktuella åren.

Nu undrar jag om någon i er förening möjligen kan ha uppgifter om "min" Per Ersson?

Bengt Ahlenius
Åvägen 16
151 44 Södertälje
Tfn 08-550 342 21
E-mail adress: bahl@swipnet.se

Läsvärt från andra föreningstidningar

saxat av Margareta Gustafsson

JLS-Nytt nr. 83 dec 2000-12-31

Karl-Göran Eriksson: Ett rån i Alsen, 1673.

DIS-PLAY nr. 4/00

Marianne Munktell: Släktforska med digitalkamera!

Rotposten nr 4/00

Ett köpmanshus i Ronneby vid sekel-skiftet.
Bockstegsmannen.
Selma Lagerlöf: Julklappsboken.
Curt Franzén: Tabergs bergslag.
Curt Franzén: En julfest på Visingsö 1271.

Runslingan nr 4/00

Sten Gillgren: Rapport från Soldatgruppen.
Tärna missionsförsamling 1879-1966.

Skåne-Genealogen nr 2/00

Guno Haskå: Från primer till Sluth. Skånska knektar från ett nytt register
Bodil Persson: Att välja döden.

Gestricia nr 4/00

Kerstin Sjöqvist: Rent och snyggt i stugan.
Sven Lindqvist: Förteckning öfver Stråkbrytare.

KGF-Nytt nr 71 dec. 2000-12-31

Claes Linder: Anna, Ester och Ernst Carlsson från Ellanda Västregård och deras släkt.

Dalfolk nr 4/00

Egon Rosell: Ett arvskifte med problem.
Stenåke Petersson: Färdär frå Soldn! (Ordbok från Sollerön).
Åsa Björklund: Johannesholms glasbruk och släkten Gleissner.
Gunnar Trond: Unik Lucia uppvaktade sjuka i Lima 1906.
Bengt och Karin Ejdlar: Om branden på Hampusgården i Styrjöbo.

Släkthistoriskt Forum nr 5/00

Sigrd Håkansson: Oäkta barns rättsliga ställning vid mitten av 1700-talet.
Raskens och hans kamrater. Information om soldatregistreringen.
Karl-Erik Lundell: Schack - en berättelse om en morfar.
Berndt Tallerud: I spanskans och lungshotens tid.
Jan-Åke Holmbring: Grevinnan Rålamb och de gustavianska poeterna.
Elisabeth Thorsell: Ellis Island - drömmarnas, förhoppningarnas och besvikelsens ö.

Blekinge Släktforskarförening

Släkt-Eken nr 4/00
Håkan Elmquist: Jöns Larsson spelade bort tre gårdar!
G Lagerberg-Th Ehrenborg: Santesonska stiftelsen och Elleholm.
Blekinge Släktforskarförenings Namnbank.

Fortsättning på sidan 13

Fortsättning från sidan 12

Inga-Lill Persson: Vitus Andersson – den siste Trossöbonden.

Folkare Släktforskarförening

An-Siktet nr 4/00

Barbro Vikström: Om Barnaqwinnors Kyrckiogång.

Lars Östlund: Svår drunkningsolycka år 1825.

Föreningen Släktdata

Tidningen Släktdata nr 4/00

Lars Hellgren: Hjälp via Internet.

Per Liljeström: Ett mord i Skåne.

Alarik Svensson: Krigsfångarna på Visingsö, del 2.

Genealogiska Samfundet i Finland

Sukutieto nr 4/00

Britt Hagman: Gravstensinventering

Gotlands Genealogiska Förening

Orä Fällk nr 1-2 99/00.

Carl-Magnus Krokstedt: Johan Ludvig Laurentius Krokstedt.

Sune Larsson: Ett märkligt bröllop på Roma Kungsgård 1777.

Hans-Erik Hellgren: På jakt efter mina morföräldrar.

Nordvärmlands Släktforskarförening

Släkt-Trädet nr 4/00.

Olof Hampus: Om brott och straff i Fryksdalen i forna tider.

Norrälje Släktforskarförening

An-Bladet nr 67 dec 2000

J Roger Toll: Skepparen Matts Pettersson.

Ockelbo Släktforskarförening

Nya Släktaled nr 2/00

Från Åbyggeby, Ockelbo till Bloomington, Illinois – En emigrantfamiljs historia.

Ingvar Lindkvist: Från vaggan till gravsten.

Mystiskt handgemäng i Ulvsta.

Ulftorpbonder säljer vattenfallsrättigheter till Ockelboverken.

Södertälje Släktforskarförening

Södertälje-Probanden nr 137 dec 2000

Birgitta Gidlund: Min barndoms jul i Julita.

Marianne Falkenströmer: Så firades julen förr.

K-E Ferner: En berättelse om Sagarbos tillkomst i nordöstra Uppland.

Och om några personer som levde där Bertil Sturk: Casper Kanig Lilliecrona herre till Lina gård.

Värmlands Släktforskarförening

Värmlands-Anor nr 4/00

Kjell G Åberg: Värmlandssmedernas familje- och flyttningsmönster.

(föredrag vid Släktforskardagarna 1999).

Claes Åkerblom: Värmländskan Angelina som blev ryska skådespelerskan Angélique.

Claes Åkerblom: Jag önskar stå vid en kulle och fälla där en tår.

Bertil Olsson: Jordbruksstatistik.

Västgöta Genealogiska Förening

Västgötagenealogen nr 4/00

Lena Larsson: Livet i Källarbroängen. Hova socken mellan 1880 och 1940.

Lars Bondeson: Dopakten i folklig tradition.

Stina Lundbäck: Glimtar ur skolans värld.

Lars-Olof Löthwall: Från kyrkogården till sagovärlden.

Bertil Johansson: Kyrkbyggare från Sandhult och deras byggen.

Åsbo Släkt- och Folklivsforskare

Åsbo Släktblad nr 2/00

En rad artiklar om Gråmanstorp.

Östgöta Genealogiska Förening

ÖGF-Lövet nr

Gunnar Rydberg: Hans Theusson. Johan III:s betrodde silversmed.

Göran Kratz: Soldaterna på Sundsberg Barbro Beremdtz: Tolvåringen som for till Amerika.

Hans Egeskog: Hur kommer man förbi förstörda kyrkböcker?

Tidningarna och artiklarna finns att läsa i lokalen.

Välkomna dit!

Nya böcker

Det har under slutet av förra året kommit inte mindre än två böcker som lär ut om släktforskningens ädla konst.

Författarna till "Finn din släkt" känner vi nog alla till, de heter Elisabeth Thorsell och Ulf Berggren.

Elisabeth är som bekant redaktör för Släktforskarförbundets tidskrift Släkt-historiskt Forum och Ulf medarbetar varje nummer under rubriken Dagbo-ken. Han är också engagerad i Fören-ingen för smedsläktforskning.

Den artikelserie som gick i Svenska Dagbladet har de nu arbetat om och utökat till en metodbok som också innehåller mer av lättare intressant läs-ning.

Själv läste jag med stort intresse om begreppet "serendipity" dvs. när slum-pen tycks vara på forskarens sida. Man ramlar kanske oförhoppandes över nå-got som man letat länge efter eller slår på måfå upp en bok och där står det, det man sökt i evigheter.

Eller som i mitt fall på en utställning får se den gamla bibliotekskatalog jag antog måste finns någonstans men för-gäves sökt i arkiv och bibliotek. En kort litteraturlista och länklista till In-ternet avslutar boken.

Den andra metodbokens, "Släkt-forskningens mysterium, författare heter Ewa Johansson.

Hon har som framgår av förordet ar-betat som kursledare i släktforskning under många år och underlaget till boken är det kompendium hon under åren arbetat fram till kursdeltagarnas hjälp.

Jag tror inte att det finns något som en nybörjare eller för den delen en mer van forskare vill veta som inte finns kort och koncist förmedlat.

Allt från grunden, kyrkböckerna, till mer kött på benen ur olika källor. Ut-märkt uppslagsverk när man snabbt

behöver en upplysning. Bara litteraturlistan omfattar nio och en halv sida av bokens 135 sidor!

Enda invändningen är att den för en upplanning, läs icke skåning, kanske har lite slagsida vad gäller traditioner, namnskick m.m. Kulturen ser lite anorlunda ut längst i söder och norr av vårt avlånga land.

Har man en justerare bland anfäderna så går det utmärkt att slå upp vederbörande i den nya boken "Svensk mått-, mål- och vikthistoria: 1605-1889 skriven av Birger Bruzelli och Håkan Carlestam.

Alla gamla mått och vikter försågs med stämpel och boken förtecknar alla justerare länsvis med personuppgifter och bild på stämpel. Inledningsvis en förklaring till justeringsväsendet och dess kontroll av olika mått och vikter under nära tre hundra år.

Ett par sidor handlar om Eskilstunavikter och de stämplar som förekom. Man kan närmast jämföra med boken om den gamla kända över silverstämplar och silversmeder.

Sveriges adelskalender 2001 har fått nytt utseende. Fr.o.m. föregående årgång, 1998, tas alla ätter som introducerats på Riddarhuset med, vare sig de fortlever eller är utdöda.

I årets upplaga finns även deras vapensköldar återgivna i färg vilket onekligen är roligare att se på än i svart/vitt.

I slutet av adelskalendern förtecknas ingifta icke adliga personer, män och kvinnor var för sig. Det är en bra ingång för oss som inte hör till någon adelssläkt men ofta har någon som gift sig med någon som tillhör en förtecknad släkt.

Det finns även en lista över av under året avlidna personer där också ingifta ingår. För äldre material får man som tidigare gå till Elgenstiernas "Den introducerade svenska adelns ättartavlor".

Margareta Bergquist.

LITEN ORDLISTA VID SLÄKTFORSKNING

Backstugusittare. Personer som bodde i mindre, icke skattelagda, hus på jordägares mark eller byns allmänning. Socialt var det en brokig grupp som kunde bestå av såväl hantverkare, dags-verksarbetare samt gamla och utfattiga personer. De var ofta under-sysselsatta och undernärda. Gruppen ökade starkt under slutet av 17- och början av 1800-talen.

Bergsman. Bonde som förutom att bedriva jordbruk och boskapsskötsel ägnade sig åt bergs-bruk, d.v.s. gruvbrytning och järntillverkning. Att driva bergsbruk var en skyldighet som följde vissa jordinnehav och medförde viss skattefrihet.

Bergsstat. Benämning på de tjänstemän som lokalt hade det statliga överinseendet över de till *bergslagen* hörande frågorna. Lyder sedan 1858 under kommerskollegium.

Beskedelig. Synonym för att en person levte klokt, förfaret, ordentligt eller ärbart m.m.

Botpsalmerna. Psalmtyp som ingår i gruppen klagopsalmer i Psaltaren. De utmärks av syndabekännelse och bön om förlåtelse. Traditionellt räknas psalmerna nr. 6, 32, 38, 51, 102, 130 och 140 i gamla psalmboken hit. De sju botpsalmerna har spelat en viktig roll i den kristna kyrkans gudstjänstliv.

Dagkarl, daglönare. Person som mot dagpenning utförde grövre sysslor

Fördelsman eller födorådstagare är en annan beteckning på vad som också kallas undantag. Inom den äldre fastighetsrätten var det beteckningen på den pensionsliknande förmån av bl.a. fri bostad som en bonde kunde förbehålla sig och sin hustru då han överlät eller sålde sin fastighet.

Giftoman var ursprungligen en person som i det medeltida samhället hade rätt att bestämma om en kvinnas giftermål. I senare lagstiftning var giftoman benämningen på den förmyndare vars

samtycke fordrades för att en omyndig man eller kvinna skulle få ingå äktenskap. Vid den tid, då detta gällde var alla kvinnor omyndiga.

Bergs- och gruvrätten. Bestod av bergmästare, tolv äldste och sexmän. Dömde i civil- och brottmål inom bergsstaten.

Gruvstigare. Person som sköter den dagliga tillsynen över arbetet i själva gruvan

Hammarmed. Smed som arbetade vid en stångjärnshammare med att från smältstycken framställa stångjärn

Hemman. Äldre beteckning för jordbruksfastighet som var så stor att den kunde försörja brukaren och dennes familj samt erlagga den skatt som vilade på fastigheten. Det fanns tre stora grupper: *krono-*, *frälse-* och *skattehemman*.

Hustaflan. Avsnitt i Luthers lilla katekes. Läran om de tre stånden (andliga, politiska och hushållsståndet) som reglerar husfolkets inbördes förpliktelser. Husfadern har ansvaret för sitt husfolk och kan näpsa det med husagans hjälp.

Håll och styng (sting). Lunginflammation, lunsäcksinflammation. För-enat med hög feber.

Häradsdomare. Ord-förande för häradsrättens tolvmannanämnd. Med tiden blev det en hederstitel för den till tjänsteären äldste nämndemannen inom häradsrätten. Efter 1971 års rättegångsreform har titeln kommit ur bruk.

Inhyses, inhysesfolk. Den del av jordbruksbefolkningen som inte ägde jord och som betecknades som underklass inom allmogen. Inhysesjonen var inneboende utan att behöva vara släkt med gårdsfolket eller tillhöra tjänstefolket. Socialt sett hade de lägre

Fortsättning på sidan 15

Fortsättning från sidan 14

status än backstugusittarna, som åtminstone disponerade en egen bostad.

Jordemor, jordekvinna, jordegumma. Oexaminerad barnmorska.

Klockare. Person som anlätades för klockringning och vård av kyrkans inventarier. Klockaren hade även ansvar för ledningen av kyrkosången. Han hade även en central roll i statens och kyrkans strävan att förbättra folkets förmåga att läsa och skriva. Efter 1842 var det vanligt att klockar- och lärartjänsten i socknen kombinerades. Titeln avskaffades formellt 1947.

Ålensmed, tillverkar manufaktursmede samt utför reparationer.

Kyrktagning (kyrkogång). Ursprungligen en kyrklig reningsrit där kvinnan återupptogs i församlingen 40 dagar efter förlossning. Efter reformationen övergick det mer till att bli en tack-sägelse för att kvinnan var räddad och frisk efter förlossningen.

Kyrkvärd. Uppgiften att vara kyrkvärd går tillbaka till medeltiden och medför praktiska uppgifter i samband med gudstjänster samt ansvar för kyrkans inventarier. Tillsammans med prästen var kyrkvärden tidigare också ansvarig för förvaltningen av kyrkans medel. Befattningen är av äldre ett högt ansett förtroendeuppdrag.

Landbonde eller landbo. Historisk term för icke självägande bonde som brukade jord som tillhörde frälset, kronan eller andra bönder. För rätten att bruka jorden erlades en avgift (landgille). Systemet ersattes gradvis under 1800-talet med fria arrendeavtal. Idag kallas motsvarigheten för arrendator. Systemet försvann helt genom lagstiftning 1907.

Lod. Äldre viktmått, vanligtvis (andra vikter förekom också) lika med 13,28 gram.

Mantal. I äldre tid ett taxeringsmått som låg till grund för beskattning. Enheten i mantal var den normstorlek för ett jordbruk som gav full bärgning åt en familj med tjänstefolk.

Morgongåva. Utgör en gåva till bru-

den på morgonen efter bröllopet och var enligt lagen obligatorisk. Förekom mest i de jordägande klasserna och var avsett som en form av framtida änkeförsörjning. Utbetalning/nyttjanderätt utföll först vid mannens död och då enbart till barnlösa änkor.

Mästersmed. Försteman vid en hammarsmedshärd.

Mästersven. Inom bruksnäringen var det benämningen på mästersmedens närmaste man och avlösare.

Piga. Ung ogift kvinna; ogift hemmadotter eller kvinnlig anställd (tjänstehjon).

Rumormästare. Militär grad från 1600-talet. Rumormästaren sorterade under *generalgevaldigern* och hade befogenhet att beivra och bestraffa förseelser utanför kvarter och läger till skillnad från profossen. Rumormästare kunde även vara civil tjänsteman anställd vid kurorter och brunnar med uppgift att upprätthålla ordningen bland gästerna

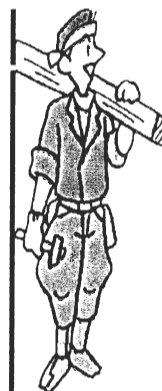
Rusthåll. Hemman som svarade för att anskaffande och underhåll av häst och utrustning till en ryttare i det gamla indelningsverket. Skyldigheten medförde viss skattelättnad för rusthållaren.

Rättare, styresman, föreståndare. Leder och övervakar arbetet vid en jordbruksenhet.

Sexman. Före 1862 en kommunal förtroendeman (en av sex i en nämnd) som hade att se till att fattade beslut verkställdes. Han skulle även övervaka kyrkotukt, underhåll av kyrkobyggnad och prästgård samt vara sockenprästen behjälplig i allehanda ärenden. Inom bergsstaten var hans uppgift, att hålla räkenskap för malmen och bergslagens inkomster och utgifter vid gruvan.

Skattejord. Ägdes och brukades av en självägande bonde (skattebonde) som betalade för det enligt jordeboken till kronan. Räntan kallades vid denna tid för skatt. Det var endast skatte- och kronobönder som hade rösträtt till Riksdagen.

Sockenman, sochenman. Sockenbo som hade yttranderätt vid sockenstämma.

Stabbläggare, Sågverksarbetare som på sina axlar bär upp plank på staplarna.

Statare. Helårsanställd, oftast manliga gifta, jordbruksarbetare på större jordbruk. Hustrurna hade ofta mjölkningsplikt och lönen utgick in natura. Systemet existerade

från början av 1800-talet och till 1944. Det var ökänt för statarhustrurnas mjölkningsplikt, "den vita piskan", och de undermåliga bostäderna.

Svebilii katekes. Årkebiskopen Olov Svebilius katekes *Enfaldig förklaring öfver Lutheri Lilla catechismus, stält genom spörsmål och swar* var det dominerande läromedlet i kyrkans och skolans undervisning ända till år 1810.

Tolvman. Äldre benämning på nämndeman i häradsrätten. Ursprungligen "en av tolv". Uppgiften var en förtroendesyssla i den tidens samhälle.

Torp, torpare, brukare. Benämning på en mindre, icke skattlagd jordbrukslägenhet. Nyttjanderätten hade upplåtits åt en brukare mot dagsverken eller annan tjänst åt ägaren, t.ex. fiske eller kolning. Socialt hade torparna en mellanställning mellan arrendator (landbo) och backstugusittare. Torparinstitutionen upphörde genom lagstiftning 1943.

Vattusot. I äldre språkbruk benämningen på sjukliga ansamlingar av vatten i kroppen, främst sådana som var synliga och fanns under huden (ödem) eller i buken.

Åbo. I äldre tid benämning på jordägare som själv bebodde och brukade sin jordegendom. Kan även vara äldre juridisk term för den som med ärftlig besittningsrätt innehade annans jord.

Fortsättning på sidan 16

Den senare delen gällde enbart kronojord och lagen gäller ännu för gamla åborättshemman.

TECKNENS BETYDELSE I HUSFÖRHÖREN:

v = väl
n = någorlunda
i = illa
o = intet

HF under rubriken "frejd":

Våglinje betyder "oordentlig" eller "brottslig", en punkt efter linjen står för "fylleri".

- = Väl
— = Försvårigt
... = Dåligt

Artikeln insänd av vår nye medlem

Roland Jargården

Kartor på Internet

Nyfikenhet är en dygd, man borde ge sig tid att läsa (titta på) nättidningen Rötter, Svenska släktforskarförbundets tidning på Internet lite oftare.

Häromdagen tänkte jag söka efter forskare som är intresserade av samma släktnamn som jag men hittade inte så mycket. Däremot hittade jag nya länkar.

Det fungerar ju så med Internet att väldigt mycket av material och adresser byter utseende och plats så det gäller verkligen att se upp. Jag slöbläddrade lite bland länkar och fann Kartor.

Eftersom det är ett stort intresse jag har, både som konstverk och för information, klickade jag vidare och hade så när ropat Bingo!

Geobiblioteket och Kulturgeografiska Institutionen vid Stockholm universitet håller på att lägga ut ett kartmaterial som är mycket intressant för släktforskare. Vi är naturligtvis inte den primära målgruppen men man tackar och tar emot. F.n. finns häradskartor för Stockholms län, Uppsala län och Södermanlands län, samtliga från förra sekelskiftet och med soldattorpen utsetta, skala 1:50.000 förutom Solna socken från 1851 i skala 1:25.000.

När jag hittade mina första soldater hade jag bekymmer att finna torpen på kartan och vände mig då till soldatforskaren Evert Wahlberg som hade kartorna för Södermanland. Idag hade jag inte behövt det. Vi får hoppas att kartor för fler delar av landet kommer så småningom.

Det ska sägas att jag först försökte titta hemma på min dator med ett vanligt modem vilket tog väldigt lång tid. På biblioteket med snabbare uppkoppling går det ganska fort och när man väl fått in kartan är den mycket lättmanövrerad vilket inte alltid är fallet.

Man måste ha gratisprogrammet Acrobat Reader installerat och det har nog många eftersom en hel del CD-skivor fordrar det för att kunna köras.

Här kommer adressen till denna guldgruva:

<http://www.humangeo.su.se/KartBurken/>

Lycka till, önskar

Margareta Bergqvist

En hundraåring.

Sven Kjellberg har fått tag i en gammal artikel i en ortstidning 1931 som han har skrivit av för att vi alla ska få ta del av hur det gick till "förr i tiden".

EN 100 ÅRIG ÖSTGÖTAMOR

Det är inte alltid som man blir mottagen med glädje bara för att man är fruntimmer, gunås så ovisst, men det hände undertecknad i torsdags vid ett besök hos mor STINA i Svenstorp, Harsjön, som fyller 100 år i morgon och därför blev föremål för en liten födelseuppvakning.

Mor STINA sade:

"Det var då för väl att hon var ett fruntimmer, för jag har legat här och vari så rädder för att det skulle komma en karl".

Så där hör herrskapet att det har sina ljusa ögonblick även att vara ett fruntimmer.

Och mor STINA vill ha sin pipa tänd på momangen bara för att hon slapp den sorgen. Och så ligger hon förnöjt och blossar i sin säng, för hon har vant sig vid att röka som många åldringar göra när de bli bundna vid sängen.

För inte många år sedan, när hon själv var i sin krafts dagar, grälade hon så smått för pojkarnas rökning, som hon ansåg onödig.

Nu levde gamla pojkarna av vilka den som hon nu bor hos, lantbrukaren Orvar nyss fyllt 70 år, när de tända gamla mors pipa.

Fortsättning på sidan 17

Fortsättning från sidan 16

Mor STINA-LISA var pigg och rask ända till för några år sedan, då hon blev sängliggande.

Hon är som många andra hundraåringar, stundom nyter och talför och har väl reda på sig, stundom däremot glider hon bort från dagens tävlan och oro.

Mor STINA har ett fenomenalt minne och kan deklarerar så gott som hela svenska psalmboken utantill när hon är i farten samt en god del av bibeln.

Hon har också reda på sig i fråga om årtal, kan fastställa på pricken när det och det hände.

Mor STINA är född i OPPEBY i Östergötland - flyttade till Harsjön tillsammans med son och sonhustru för blott några år sedan - hon gifte sig vid 23 års ålder med soldaten STEN och är själv av gammal krigarsläkt.

Sonen, också f.d. soldat, berättar om hennes liv, men själv inflikar hon, att nog skulle hon ha gift sig tidigare, om inte soldaten STEN varit så ung, han var nämligen endast 21 år.

De båda voro från samma bygd och sedan levde de i Kjärsta knekktorp, vilket mor själv skötte, när maken var utkommenderad.

Det kunde vara långa tider.

Det var bönderna, som skulle sköta det men mor STINA åtog sig allt det hon förmådde uträtta och fick 10 - 12 riksdaler för en sommar.

Soldattorpen voro inte så värst feta, det var strävsamt att vara soldathustru.

Bönderna togo som bekant inte ut den bästa biten till soldattorp, tvärt om, 100-åringen har alltså haft ett strävsamt liv, fött åtta barn till värden, av vilka fem är i livet. Hon har massor av

barnbarn och även barnbarnsbarn! Hennes avkomma frodas i tre nya generationer på andra sidan Atlanten.

Själv har hon varit med i arbetet till blott för några år sedan varför det inte är så underligt, att hon sörjer över att behöva ta emot födelsedagsuppvaktningarna på sängen.

Det är en kraftnatures stolthet, som tar sig uttryck i ----? över en sådan sak. Säkert blir högtidsdagen lika lycklig för det.

Detta tidningsutklipp var infört i ortspressen år 1931.

Östgotamor, som här beskrives är född den 27/9-1831 i Oppeby.

Hon Kristina Elisabet (Stina Lisa) Nilsson Sten vigs i Tjärstad den 6/10 - 1853 vid livgrenadjären Adolf August Sten.

Adolf August Sten, är född den 1/9 - 1833 i Hägerstads församling.

Sven Kjellberg

Ur domböckerna

Upptecknat av Lennart Karlsson

År 1825 den 26 Martii förrättades af undertecknad, Vice Härads-höfding och serskildt tillförordnad domhafvande, Urtima Ting med Wester Rekarne Härad i Eskilstuna, dervid följande af Häradets Edsvurne Män voro tillstädes, nemligen:

Häradsdomaren Anders Andersson i Hellby. Nämndemännen Olof Jansson i Hellby, Jan Andersson i Broby, Eric Andersson i Kohlsta, Lars Pehrsson i Ökna, Bengt Andersson i Magla, Anders Andersson i Wäsby.

Hos domhafvande Hade Herr Assessoren och Krono Befallningsmanen C.Kramer anmält, att förre Arbetsfängens Peter Lindström, sedan han, i följd af Härads Rättens den 9 sistlidne November fattade beslut, hvilket blifvit, först af Kongl Hofrättens genom Utslag den 9 derpåföljde December, och derefter af Kongl.Majt, nådigt Utslag

den 3 Februari innevarande år, fastställt, straffats med 14 dagars fängelse vid vatten och bröd, för motsträfvighet andra gången, att undergå den för tredje resan stöld honom ådömde uppenbara Kyrkoplikt, Söndagen den 20 i denna månad, då Lindström blifvit ånyo instäld uti denna Stads Kyrka, för att berörde af honom begångne tjufnadsbrott offentligent afbedja, sådant, enligt en af Vice Comminister Joh. Upman afgifven skriftlig berättelse, ytterligare vägrat.

Till företagande af Ransakning härom, hade Urtima Ting blifvit utsatt, att denna dag förrättas; Och inställdes nu för Rätten, i närvaro af Åklagaren, Kronolänsmannen N.J. Åhrberg, Arbetsfängens Lindström, som under tiden varit uti Härads Fängelset förvarad; Hvarvid ofvanberörde af Vice Comminister Upman afgifne berättelse uplästes, så lydande:

Embets Memorial. Då Fången Lindström idag framkom i Kyrkan, tillsa-

des han af mig att falla på knän på gälfvet.

Han svarade: **Jag undergår ej detta och då jag tillsade honom att tala högt, tillade han: Jag kan ej stå och ljuga. Jag undergår ej detta. Hvar efter jag afgick från honom.**

Eskilstuna den 20 Mars 1825. Joh. Upman V.Com. i Eskilstuna.

Lindström vidgick att han, i enlighet med hvad nyssnämnde berättelse innehållne, vägrat att undergå den honom ådömde uppenbara kyrkoplikten, samt upgaf att ett sådant hans vägrande härledde sig ifrån eget medvetande af sin oskuld i afseende på det tjufnadsbrott för hvilket han blifvit dömd och straffad; tilläggande att han aldrig erkänna samma brott, ehvad lidande honom än kunde komma att öfvergå.

Sedan Kronolänsmannen Åhrberg förklarar, det han ansåge Lindström böra, för sin fortfarande motvilja att undergå Kyrkoplikten, ådömmas hårdare bestraffning än den han tillföre undergått, samt hemställt om icke fyratio par Spö vore dertill lämpligt, så blef Lindström utförd och Åhrberg tillsagd att afträda, under det Härads Rätten öfverlade till följande.

Beslut.

Med anledning af den rättighet, som Kongl. Förklaringen den 23 Martii 1807 medgifver Under Rätt, att ifråga då någon tredje gången vägrar att undergå ådömd uppenbar Kyrkoplikt, hos Öfverdomaren föreslå den svårare bestraffning, som kan vara lämpad efter den brottslikes förhållande och förekommande omständigheten, anser Urtima Tings Rätten föres Arbetsfången Peter Lindström, hvilken, genom det ihärdiga och trotsiga nekandet af sitt begångne brott och nu tredje gången förnyade vägrande, att det samma afbedja, ådalagt en serdeles motsträfvighet, samt förakt för Lagar och Samhällsordning, böra med 30 par Spö, tre slag af paret, afstraffas och derefter å nyo inställas att Kyrkoplikten undergå; Hvilket dock Kongl. Majts. och Rikets Höglofl. Svea Hof Rätt i ödmjukhet underställes;

Och kommer Lindström emedlertid att förvaras uti Nyköpings Länshäcke, dit han i sådant afseende nu återförpassas. År och dag, som före skrifvet står.

På Urtima Tings Rättens vägnar

F.S.S.Strandberg

Kongl. Majts

Utslag uppå de besvär, förre Arbetsfången Petter Lindström i underdånighet anført däröfver, att sedan Wester Rekarnes Härads Rätt, genom Utslag den 9 November sistledet år, dömt

Lindström, för det han Söndagen den 7 i samma månad, efter att hafva, till följe af Kongl. Majts och Rikets Svea Hof Rätts den 29 nästföregångne September, gifne Utslag blifvit straffad med Åtta dagars fängelse vid vatten och bröd för vägrande att undergå den för tredje resan stöld honom ådömde uppenbara kyrkoplikt, samt ånyo blifvit inställd uti Eskilstuna Stads Kyrka, för att benämde af honom begångna tjufnadsbrott inför Församlingen afbedja, sådant ytterligare vägrat, att straffas med Fjorton dagars fängelse vid vatten och bröd;

Så har bemälte Hof Rätt, hvarest Lindström öfver berörde beslut sig besvärat, medelst Utslag den 7 påföljde December, fastställt samma beslut, med förklarande tillika, att Lindström, efter verkställigheten af den honom derigenom nya bestraffning, skulle å nyo inställas till undergående af den honom ålagde uppenbara kyrkoplikt;

Deruti ändring i underdånighet är vorden sökt eller ock att Kongl. Majt tacktes af Nåd förskona Lindström från ytterligare lidande i anledning af hans ovannämnde fortsatta vägrande;

Med Kongl. Majts Högste Domstol beslutet;

Stockholm Slott den 3 Februari 1825.

Kongl. Majt har i Nader låtit Sig föredragas denne underdåniga besvär och böneskrift;

Men finner hvarken skäl vara anfördt, som kan verka ändring i Hof Rättens öfverklagande Utslag, eller anledning förekomma att Lindström den af honom sökte Nåd förudena.

Det Vederbörande till underdännig efterrättelse länder.

Carl Johan

Straffet med fjorton dagars fängelse vid vatten och Bröd har Petter Lindström undergått.

Betygas Nyköpings Slottshäcke den 8 Martii 1825.

G.Berglund.

Latinska ord ur Straff- och Avlösningsslängd

1686: "Barnakvinnors kyrkogång kyrkotagning""som har avflat barn med sina fästmän och söker kyrkogång före vigseln...."

Introductio	Kyrkotagning	Pater Ignoto	Okänd far
Penitens	Botgöring	Mater meretrix	Oäkta mor
Absolvera	Ge syndaförlåtelse	Amica	Älskarinna
Admittera	Ge tillåtelse till nattvarden	De florata	Kränt- Ej längre jungfru
Preses	Böner	Spurius	Född utom äktenskapet
Antecedentia	Tidigare vandel	In flagranti	På bar gärning
Anatema	Bannlysning	Abortivus	Ofullgången
Ana	Straff		
Alter ego	Andra jag		

Latinska ord ur Död- och Begravningsbok

1681: "The avflednas namn som i kyrkian eller på kyrkiogården äre begravna"

(Finns i allmänhet från 1688).

Denati et sepulti	Döda och begravna	Pleuresi	Lunginflammation
Mortuus	Död	Pneumonia	- " -
Humati	Begravda	Agina Pectori	Bröstmärter
Obitus, Obiit	Hädanfärd, Dog	Artherio Sclerosis	Hjärtkramp
Moris Hora	Dödstimme	Cerebum	Åderförkalkning
Causa Mortis	Dödsorsak	Cor	Hjärnan
Agoni	Dödskamp	Soma	Hjärtat
Humati, Sepulati, Tumulati	Begravda	Pneum	Kroppen
Kondolerans	Känna smärta, Delta i sorg	Pneumon	Luft
Cenescens	Åldrande	Caeci, Caecitas	Blind
Versania	Sinnessjukdom		

Latinska ord ur husförhørs- och kommuniionslängder från 1700-talet

Communicantes	Deltagare i nattvarden	Lectura	Läsning
Questiores	Frågor	Propriis verbis	Egna ord
L. altaris	Altarets sakrament	cum Explic. Simpliciter	Med enkla förklaringar
Preces	Böner	Dicta scripturae	Skriftens ord, bibelverser
Baptismus (Renatus)	Dop	Questiones	Frågor
Oratio Dominica	Herrens Bön	Symbola	Trosbekännelserna
Symbolum Apostolicum	Apostoliska trosbekännelsen	Oratio Domini	Herrens bön
Athanasium symbolicum	Athanasisk trosbekännelse	Baptismus / Renatus	Dopet
Decalog, Decalogus	10 Guds bud		

Nytt(igt)!

Styrelsen har köpt in och precis fått hem 5 st. CD-skivor med utskriftsprover som är avsikten att användas tillsammans med SVAR:s CD-skiva Paleografi. Jag har tittat lite (nosat) på materialet och det ser ut att vara mycket som är användbart vid inläringen av gamla handskrifter. Skivorna kommer så småningom till vår föreningslokal.

Dessutom har vi köpt in "Sveriges församlingar genom tiderna" på mikrokort. Denna bok finns inte att längre köpa ute på marknaden men SVAR har tagit fram den på mikrokort. Dessa mikrokort är mycket användbara när du stupar på att en församling som du söker ex. vis inte finns. Man får reda på om en församling har brutits ut ur, eller införlivats med en annan församling. På så sätt kan man söka rätt på vilken församling som man ska fort-

sätta sitt sökande i. Det finns en kodförteckning som man kan ha nytta av att tyda när man då får reda på i vilket län man ska söka för att hitta rätt församling.

Anita Carlsson sekr.

Betr. Arningeresan!

För att slippa hålla på att hantera pengar i samband med själva resan så vill vi att **du som är anmäld** betalar in avgiften 250,00 till postgiro: 431 57 95 - 7 och anger Arne Carlsson som betalningsmottagare. Sista dag att betala är den 19 februari.

Avs: Eskilstuna - Strängnäs
Släktforskarförening
Box 85
631 02 ESKILSTUNA

B FÖRENINGSG- BREV

Adressat:

Några bilder från utställ- ningen på Strängnäs bibliotek

Naturligtvis var pressen där också!

*Anna-Stina Lanninger och Lars Hen-
ning framför ett av sina verk som står
uppställt på "Bibblan" i Strängnäs.*

*Självklart får de en
liten blomma som
tack för hjälpen.*